عقد معامله نیست

قبل از رفتن به محضر ازدواج از قوانین مهم سند ازدواج باخبر شوید

طرح: علی معصوم بیگی/شهرآرا

معصومه متین‌نژاد- فکر می‌کنم شما هم با من موافقید؛ وقتی قرار باشد شیرازه زندگی از هم بپاشد و دیگر خواستنی در کار نباشد، هیچ قانونی نمی‌تواند آن آشیان رانگه دارد یا دوباره از نو بسازد، اما گاهی همین قانون می‌تواند ما را ملزم به برخی تعهدات کند که گریزی از آن نیست. منظورم به‌هیچ‌وجه تعیین مهریه‌های سنگین یا عجیب‌وغریب نیست، چون تجربه زندگی‌های ناموفق اطرافیانمان نشان داده که همیشه راهی برای بی‌اعتبار کردن آن‌ها وجود دارد. مقصود، شروط ضمن عقدی است که دوطرف، آگاهانه یا ناآگاهانه در سرخوش‌ترین لحظات زندگی‌شان، پای آن را مهر و امضا می‌کنند، بدون آنکه به عواقبش بیندیشند. پس اگر در این روزها قصد رفتن به محضر خانه برای بستن عقد نکاح را دارید، حتما این مطلب را بخوانید تا بدانید موضوع از چه قرار است و پای چه‌چیزی را امضا می‌زنید و تعهد می‌دهید و این موضوع چه تأثیری بر زندگی مشترکتان در آینده خواهد گذاشت.

■ **چه نیازی به شرط ضمن عقد؟**

در قانون مدنی، شوهر دربرابر زن حقوق و اختیاراتی دارد که زن فاقد آن است؛ از جمله طلاق دادن زن، تعیین محل سکونت و زندگی خانوادگی که اگر چه این حقوق همراه با تکالیفی است که شوهر دربرابر زن و خانواده خود دارد، ممکن است برخی مردان از این حقوق قانونی سوءاستفاده کنند؛ بنابراین طبق مجوز قانون مدنی، زنان نیز می‌توانند با استفاده از شروط ضمن‌العقد تاحدودی محرومیت‌های قانونی خود را جبران کنند. همان شروطی که شما قبل از خواندن خطبه عقد، تندتند و سرسری آن‌ها را امضا می‌کنید، بدون آنکه علم کافی درباره آن‌ها داشته باشید.

امیرحسین ظریف‌مقدم، وکیل پایه یک دادگستری با اشاره به این مطلب، به توضیح و تفهیم بیشتر این شروط برای ما می‌پردازد: قانون ما برمبنای اصول فقهی نوشته شده است؛ به‌همین‌دلیل همه شروط مندرج در سند ازدواج را می‌توان به سه نوع یا دسته کلی تقسیم کرد؛ شرط صفت، فعل و نتیجه و تا زمانی هم که زوج‌ها شناختی درباره این شروط پیدا نکنند، نمی‌توانند از حقوق خودشان براساس این سند قانونی دفاع کنند.

■ **نیمی از شروط عقد شرط فعل‌اند**

وی درتوضیح این شروط می‌گوید: شرطی که در معامله مهم باشد، چه به‌لحاظ کیفیت و چه کمیت، شرط صفت است مانند اینکه «هریک از طرفین شرط کنند که طرف مقابل ازدواج اولش باشد». طبق قانون درصورتی که این شرط رعایت نشود، برای طرف مقابل حق ایجاد می‌شود. شرط فعل، شرطی است که در یک قرارداد، انجام‌دادن یا ندادن آن برای طرف مقابل شرط شده باشد، مانند اینکه «خانم شرط می‌کند طرف مقابل باید ماهیانه یک میلیون تومان نفقه بدهد» که عمل‌نکردن به آن، حق طلاق می‌آورد. شرط نتیجه هم شرطی است که نتیجه یک عمل حقوقی دیگر در آن ذکر شده باشد مانند شرط وکالت در طلاق برای زن.

تفاوت شرط فعل با نتیجه، این است که شرط فعل در آینده به وقوع می‌پیوندد (اگر مرد نفقه ندهد، حق طلاق برای زن ایجاد خواهد شد) ولی شرط نتیجه از همان آغاز عقد برای فرد ایجاد می‌شود (از همین ابتدا عقد با قبول و امضا شرطِ «وکالت مطلق زوجه درطلاق»، حق طلاق به زن داده می‌شود)؛ پس خواستان به چیزی که امضا می‌کنید باشد؛ هرچند ۶۰-۵۰درصد شروط سند ازدواج شرط فعل هستند و فقط ۲۰-۱۵درصد آن‌ها شرط نتیجه‌اند.

■ **برخی شروط هیچ اعتباری ندارند**

گاهی زوج‌ها درکنار شروطی که در سند ازدواج آورده شده است، شروط دیگر می‌گذارند که ظریف‌مقدم درباره آن‌ها هم می‌گوید: این شروط، سلیقه‌ای هستند و به آن‌ها «شروط صریح» می‌گوییم که طرفین را ملزم به انجام آن شرط می‌کند، مانند اینکه «دوست دارم همسرم ادامه تحصیل بدهد». باوجوداین، باید حواسمان باشد که این شروط باطل نباشند یا منجر به ابطال عقد نشوند. شرط باطل، شرطی است که نامشروع، بی‌فایده و غیرمقدور باشد مانند اینکه «من با تو ازدواج می‌کنم به‌شرط اینکه ظرف مدت یک‌سال مدرک کارشناسی‌ات را بگیری یا یک وزنه ۴۰۰کیلویی را بلند کنی و...». گذاشتن این نوع شرط‌ها هیچ ارزش حقوقی برای طرفین ندارند.

گفتیم که برخی شروط هم عقد را باطل می‌کنند. این شروط یا خلاف مقتضی ذات عقد هستند، مانند اینکه «من با تو ازدواج می‌کنم به‌شرط اینکه زندگی مشترک نداشته باشیم» یا شرط مجهولی هستند که موجب جهل به عوضین می‌شوند مانند اینکه «من با تو زمانی ازدواج می‌کنم که پدرت فوت کرده باشد»؛ چون زمان فوت مجهول است، پس عقد هم باطل است. این‌ها را گفتیم برای اینکه بدانید صرف داشتن حق برای گذاشتن شرط، نمی‌توان هرشرطی را هم در سند ازدواج درج کرد. درضمن، شروط حتما باید مکتوب و محضری باشند تا جنبه حقوقی پیدا کنند.

■ **عقد نکاح یک معامله نیست**

اگر فکر می‌کنید نیاز است که قبل از عقد با یک کارشناس حقوقی درباره این شروط مشورت کنید، سخت در اشتباهید. این جمله را ظریف‌مقدم می‌گوید و ادامه می‌دهد: ازدواج، معامله نیست که به‌دنبال مشاوره حقوقی باشید تا سرتان کلاه نرود. متأسفانه این روزها برخی جوانان به‌ویژه خانواده‌های دختران جوان به این سمت سوق پیدا کرده‌اند که نشانه خوبی هم نیست. داشتن اطلاعات پایه دراین‌باره بد نیست، ولی نباید زندگی را با این نگاه و درگیرشدن در مسائل حقوقی شروع کرد.

در ادامه با موسی رسولی، کارشناس ارشد روان‌شناسی، هم گفت‌وگو می‌کنیم. این مشاور خانواده می‌گوید: تفسیرهای مختلفی که زوج‌های جوان از شروط ضمن عقد دارند و مشکلاتی که به‌دنبال انتظارات آن‌ها از این توافقات در سال‌های بعد در زندگی ایجاد خواهد شد، گاهی منبع اختلافات جدی زوجین می‌شود. به همین دلیل، ما به زوج‌های جوان توصیه می‌کنیم حتما پیش از عقد و زمانی که هنوز برنامه ازدواجشان خیلی جدی نشده است با یک مشاور درباره خواسته‌هایشان از یکدیگر صحبت کنند تا به کمک مشاور به توافقی کلی برسند و آگاهانه بتوانند پای سند ازدواجشان را امضا کنند.

■ **قبل از عقد به تفاهم چهارگانه برسید**

رسولی با بیان اینکه قانون، یک تیغه دولبه است و همیشه راه گریزی از آن وجود دارد و نمی‌توان اساس زندگی را برمبنای آن پایه‌ریزی کرد، می‌افزاید: برای اینکه بدانید ضمن عقد باید چه شروطی را امضا کنید که بعد به دردسر نخورید، لازم است شناخت کافی از هم داشته باشید تا به یک توافق کلی پیش از ازدواج برسید. شناختی که با یکی‌دوجلسه خواستگاری هم به‌دست نمی‌آید و باید آن را طی ساعت‌ها گفت‌وگو و مرحله‌به‌مرحله کسب کنید. شرط آن هم این است که در مراسم خواستگاری درباره خودتان و خواسته‌هایتان صحبت کنید، نه اینکه از دوست‌داشتن‌هایتان بگویید.

این روان‌شناس ادامه می‌دهد: مرحله نخست رسیدن به شناخت، اهلیت است که باید به‌لحاظ فکری شایستگی داشتن یک زندگی مستقل را در خودتان و طرف مقابلتان حس کنید. مرحله بعدی هم بلوغ عاطفی است، یعنی هم طرف مقابلتان را دوست داشته باشید و هم بتوانید به دوست داشتن‌هایش پاسخ بدهید. مرحله سوم هم بلوغ اقتصادی است که باید مرد زندگی بتواند به‌تنهایی گلیم خودش را از آب بکشد. مرحله آخر هم موضوع تفاهم غریزی و جنسی است و باید بتوانید از هرطریقی که شده به‌طورمثال به کمک یک مشاور درباره آن صحبت کنید و به تفاهم کلی برسید. این شناخت‌ها چیزی است که ما در روان‌شناسی به آن «تفاهم اربعه» می‌گوییم.

تفاهم اربعه، تعیین‌کننده شروط ضمن عقد و ضامن اخلاقی اجرای آن است. وقتی شما بدانید خودتان و همسر آینده‌تان از زندگی چه می‌خواهید، بر سر همان موضوعات و شروط هم به تفاهم می‌رسید و نیازی نیست که بعد از عقد به بند و ماده‌های قانونی سند ازدواج متوسل شوید تا از حقوقتان دفاع کنید.

برای آشنایی بیشتر با شروط ضمن عقد، می‌توانید کتابچه راهنمای چندبرگی به نام «حقوق خانواده» را از کتاب‌فروشی‌ها تهیه و مطالعه کنید.

پرطرفدار اما پرتنش

میزان مراجعان به دفاتر وکلا و آمار شکایت‌های زوجین نشان می‌دهد برخی از آن تعداد فراوان شروطی که زوج در دفترخانه امضا می‌کنند، بیشتر مستعد دردسر و تنش در زندگی‌های مشترک هستند. شایع‌ترین آن‌ها را با هم مرور می‌کنیم.

حق اشتغال	اشتغال زنان از آن موضوعات پرحرف‌وحدیث و معمولا مشکل‌آفرین در زندگی مشترک است و ازآنجایی که مطابق قانون، اگر شغل زن منافی با مصالح خانواده یا حیثیت شوهر یا زن باشد، مرد می‌تواند همسر خود را از آن شغل منع کند، گنجاندن این عبارت در سند ازدواج به‌معنای آن است که مرد، زن را در اشتغال به هر شغلی که مایل باشد، در هرکجا که شرایط ایجاب کند، صاحب اختیار می‌داند و نمی‌تواند مخالفتی هم داشته باشد.
وکالت جواز خروج از کشور	مطابق قانون گذرنامه، زنان متأهل فقط با اجازه کتبی همسر خود می‌توانند از کشور خارج شوند. باتوجه‌به اینکه این مسئله در عمل، مشکلاتی برای زن ایجاد می‌کند، برطبق این شرط مرد به همسرش، وکالت بلاعزل می‌دهد که با همه اختیارات قانونی بدون نیاز به اجازه شفاهی یا کتبی مجدد از شوهر، از کشور خارج شود. تعیین مدت، مقصد و شرایط مربوط به مسافرت به خارج از کشور هم به صلاحدید خود زن است.
تقسیم اموال پس از جدایی	براین اساس، مرد متعهد می‌شود که هرگاه طلاق به درخواست زن نباشد و طبق تشخیص دادگاه تقاضای طلاق ناشی از تخلف زن از وظایف همسرداری یا سوءاخلاق و رفتار او نباشد، نصف دارایی موجود را که در ایام زناشویی با آن زن به‌دست آورده است، یا معادل آن را طبق نظر دادگاه، بلاعوض به همسرش منتقل کند.
حضانت فرزندان پس از طلاق	طبق قانون، حضانت فرزندان از سن خاصی با پدر است و زوجین می‌توانند توافق کنند که اولویت در حضانت فرزندان در صورت طلاق با مادر باشد یا با هرکدام از والدین که بنابر مصلحت طفل است و این تعیین مصلحت هم برعهده کارشناس یا داور بی‌طرف خواهد بود.
وکالت مطلق زوجه در طلاق	مرد به همسرش وکالت بلاعزل با حق توکیل به‌غیر (وکالت شخص دیگری) می‌دهد تا در هر زمان و با هر شرایطی از جانب مرد اجازه داشته باشد که خود را از قید زوجیت مرد به هر طریق اعم از اخذ یا بذل مهریه رها کند. با این اجازه، زن با مراجعه به دادگاه و اخذ مجوز قانونی براساس شرایط مکتوبی که طرفین ضمن عقد درباره آن به توافق رسیده‌اند، خود را مطلقه می‌کند.

طرح «روبان قرمز» در مدارس

طرح «روبان قرمز» در مدارس متوسطه دوره اول و دوم زیرپوشش دانشگاه علوم پزشکی مشهد اجرا می‌شود. کارشناس مسئول پیشگیری از اچ‌آی‌وی معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی مشهد گفت: طرح روبان قرمز در مدارس براساس برنامه چهارم استراتژیک پیشگیری از ایدز، به‌همت معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی مشهد و با مشارکت اداره سلامت و تندرستی آموزش‌وپرورش استان اجرا می‌شود.

دکتر علی حسین‌پور گفت: اجرای این طرح با هدف آگاهی‌بخشی به نوجوانان با رویکرد نوین آموزشی، در سه مرحله شامل آموزش مدرسان حوزه بهداشت، آموزش مربیان آموزش‌وپرورش و آموزش دانش‌آموزان از اوایل دی‌ماه آغاز شده است و تا اواسط اسفند ادامه خواهد داشت.

وی خاطرنشان کرد: باتوجه‌به تغییر رویکرد آموزشی AIDS/HIV، آموزش‌ها در این دوره‌ها براساس رویکرد جدید آموزشی و با هدف کاهش تبعیض نسبت به مبتلایان ارائه خواهد شد.

این کارشناس ایدز ادامه داد: یک بیمار مبتلا به اچ‌آی‌وی می‌تواند در خانواده به‌طور طبیعی زندگی یا در جامعه کار کند و رفتارهایی مانند دست‌دادن، بوسیدن و بغل‌کردن باعث انتقال بیماری نمی‌شود. به‌این‌ترتیب فقط باید در انتقال ایدز ازطریق خونی و جنسی محافظت‌های لازم صورت گیرد.

پلمب مراکز غیرمجاز طب سنتی

مدیر طب ایرانی و مکمل دانشگاه علوم پزشکی مشهد گفت: هشت مرکز غیرمجاز و مداخله‌گر طب سنتی در مشهد، طی دو ماه اخیر بسته شدند و از فعالیت آن‌ها جلوگیری شد. این مراکز که در مناطق مختلف مشهد از جمله خیابان‌های خواجه‌ربیع، ابوطالب، صارمی و فدائیان اسلام فعالیت می‌کردند، به‌دنبال شکایت‌های مردمی و اقدامات خلاف سلامت در حوزه طب سنتی مانند گیاه‌درمانی و زالودرمانی، با همکاری دادگستری خراسان‌رضوی تعطیل شدند.

دکتر سیدجواد مجتبوی از مردم خواست برای استفاده از خدمات طب سنتی و حفظ سلامت خود، فقط به مراکز مجاز موردتأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و پزشکان دارای تحصیلات تخصصی یا دوره‌دیده طب سنتی مراجعه کنند.

مجتبوی خاطرنشان کرد: هم‌اکنون درمانگاه طب سنتی مستقر در بیمارستان امام‌رضا(ع) و دو سلامتکده در شهر مشهد، خدمات طب سنتی را به‌صورت مجاز ارائه می‌کنند. همچنین اکنون ۱۲ پزشک متخصص طب سنتی و ۴۰ پزشک عمومی آموزش‌دیده در مشهد موردتأیید این دانشگاه هستند و در حوزه طب سنتی فعالیت می‌کنند. براساس گزارش سازمان بهداشت جهانی، روش‌های حجامت، زالودرمانی، انرژی‌درمانی، هومئوپاتی، طبیعت‌درمانی، رایحه‌درمانی، طب سوزنی، فصددرمانی، طب گیاهی، ذکردرمانی و موسیقی‌درمانی، از درمان‌های طب سنتی و مکمل هستند.

آرایش بی‌خطر

مصرف لوازم آرایشی به هزاران سال قبل برمی‌گردد. امروزه مصرف‌کنندگان، بیش از پیش به سلامتی خود اهمیت می‌دهند و با کنجکاوی سعی بر آن دارند که بهترین محصول را با بهترین کیفیت به قیمت مناسب بخرند. نکته‌های مهمی درباره خرید محصولات آرایشی وجود دارد. لیبل (برچسب)، تکه‌ای کاغذ است که روی محصولات وارداتی می‌چسبانند و روی آن، همه اطلاعات لازم مربوط به محصول را درج می‌کنند تا مصرف‌کنندگان در یک نگاه بتوانند مطمئن و بدون تردید، اجناس خود را انتخاب کنند.

«پارابن»، ترکیبی شیمیایی است که خواص ضدباکتری و ضدقارچ دارد. اولین کاربرد پارابن، ازبین‌بردن باکتری‌ها و قارچ‌هاست. از پارابن به‌عنوان نگهدارنده در ۹۹درصد مواد غذایی، داروها و محصولات آرایشی و بهداشتی استفاده می‌شود تا تاریخ مصرف را به بیشترین زمان برساند.

برخی برندهای آرایشی و بهداشتی، عباراتی مانند «فاقد نگهدارنده» یا «فاقد پارابن» را روی جعبه‌های خود درج می‌کنند. برندهایی که کلمه bio را استفاده می‌کنند، بیشتر، از مواد گیاهی استفاده می‌کنند و استفاده از مواد شیمیایی را تا حد امکان به حداقل می‌رسانند. البته با همه این‌ها، گاهی همین محصولات سالم هم آلرژی‌هایی در مصرف‌کنندگان ایجاد می‌کنند که باید به آن دقت کنید.

یادداشت میهمان

دکتر زهره معینی*

عشق رمانتیک یا رابطه باتعهد؟

هنگامی که صحبت از یک رابطه شاد و موفق بین همسران می‌شود، بسیاری تصور می‌کنند منظورمان داشتن یک رابطه رمانتیک است. دختران و پسران بسیاری، پایه زندگی آینده خود را براساس عاشق‌شدن می‌گذارند و بعداز ازدواج هنگامی که این عشق رمانتیک کم‌رنگ می‌شود، تصور می‌کنند که راه را اشتباه آمده‌اند. فراموش نکنید اگر رابطه درست پیش برود، این عشق رمانتیک، جای خود را به رابطه درست خواهد داد. عشق، مفهومی انتزاعی دارد و بدون شک، تعریف آن با استفاده از واژه‌ها، از دشوارترین کارهای ممکن است. هیچ‌کس نمی‌داند برای داشتن یک زندگی موفق، کدام تعریف عشق درست است. البته بیشتر جوانان تصور می‌کنند که عشق رمانتیک، بهترین رابطه بین همسران است.

در رابطه بین دونفر، شهوت، صمیمیت و تعهد وجود دارد که در هر برهه از زمان، یکی از آن‌ها فعال هستند. به‌طور مسلم در ابتدای آشنایی و ازدواج، شهوت و صمیمیت بیشتر است و این دو در کنار هم رابطه رمانتیکی ایجاد می‌کنند. هرچه زمان می‌گذرد و همسران به پختگی لازم می‌رسند، تعهدشان به یکدیگر بیشتر می‌شود و شهوت و صمیمیت، شکل متعادل‌تری به خود می‌گیرد. ورود تعهد به رابطه همسران باعث کاهش شور و شوق اولیه می‌شود و همسران تصور می‌کنند رابطه رمانتیکشان کاهش یافته است، این درحالی است که درحقیقت عشق رمانتیک در یک رابطه صحیح، جای خود را به عشقی کامل می‌دهد.

اگر بر این باور هستید که عشق و شور و دل‌باختگی دوران مجردی‌تان باید در روابط زناشویی نیز ادامه پیدا کند، دچار یک خطای شناختی شده‌اید. عشق رمانتیک تداوم ندارد؛ زیرا محصول هیجانات و هورمون‌ها و قوای فیزیولوژیک ماست که دیر یا زود از شدت و غلیان آن کاسته می‌شود. در یک ازدواج موفق و کارآمد، احساس صمیمیت بین همسران هر روز بیشتر می‌شود و هر دو طرف برای بهترشدن روابط خود تلاش می‌کنند؛ روزبه‌روز عاشق‌تر، شفیق‌تر و همراه‌تر می‌شوند، حتی اگر هیجانات و دل‌باختگی‌های شدید روزهای آشنایی را نداشته باشند.

*مشاور خانواده

کلینیک

شیوه ارسال سؤالات به صفحه خانه زندگی

پیامک: ۳۰۰۰۷۲۸۹ ◆ تلگرام: ۰۹۱۵۴۲۹۴۵۸۰

گیاهان دفع کننده رسوبات صفرا

■ **شهروند- فردی سی‌وهشت‌ساله هستم. مدتی قبل به پزشک مراجعه کردم و با سونوگرافی مشخص شد که سنگ صفرا دارم. سنگ حدود سه میلی‌متر است. پزشک توصیه کرده که برای خارج کردن سنگ، عمل جراحی انجام بدهم. آیا با گیاه دارویی می‌توان آن را دفع کرد؟**

■ سنگ‌های کوچک‌تر از چهار میلی‌متر با مصرف داروهای گیاهی دفع می‌شود. برای این کار لازم است با همراه داشتن برگه سونوگرافی که قبلا انجام داده‌اید به یکی از ۱۴ عطاری عضو جامعه گیاه‌درمانی مراجعه کنید؛ زیرا هر عطاری‌ای نمی‌تواند داروی مناسب تجویز کند. به‌طور کلی به همه افراد توصیه می‌کنم برای اینکه رسوبات صفرا را از کیسه صفرا دفع کنند، شغلم و زردک خام بخورند.

■ شهروند- ۲۸ سال دارم و سرم شوره دارد. آیا درمانی در طب سنتی برای رفع شوره سرم وجود دارد؟ داروهای شیمیایی بسیاری را امتحان کرده‌ام، اما اثرگذار نبوده است.

■ شوره سر، از رایج‌ترین مشکلات در عموم مردم است. برای ازبین‌بردن شوره توصیه می‌کنم از شوینده‌های طبیعی که در عطاری‌ها موجود است، استفاده کنید. مصرف شوینده‌های شیمیایی به شما توصیه نمی‌شود. بعداز آخرین شست‌وشوی سرتان، بسیار دقیق موها را آبکشی کنید تا مواد شوینده در سرتان باقی نماند. همچنین هر شب قبل از خواب، از مخلوط روغن کرچک و روغن بادام تلخ طبیعی به سرتان بزنید و صبح پس از بیدارشدن آن را بشویید.

دکتر حسن هاشمی‌فر
متخصص طب سنتی و مکمل